

THEO VAN DER SLUIS
& ESTHER TURNHOUT

T. van der Sluis MSc
Biodiversiteit en Beleid,
Alterra, Wageningen UR
Postbus 47,
6700 AA Wageningen
theo.vandersluis@wur.nl
Dr. E. Turnhout
Bos en Natuurbeleid,
Universiteit Wageningen

Het *Intergovernmental platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (IPBES) streeft naar het wereldwijd beschikbaar maken van biodiversiteitinformatie voor beleid. Het heeft de potentie om net als het IPCC een belangrijke rol te spelen in het publieke en politieke debat, maar er zijn ook belangrijke verschillen. IPBES is breder en richt zich sterker dan het IPCC op implementatie, beleidsondersteuning en capacity building. In deze bijdrage gaan we in op de recente ontwikkeling van het IPBES.

In 2012 berichtte LANDSCHAP voor het eerst over IPBES (Dekker *et al.*, 2012). Daarna is het snel gegaan. In januari 2013 was de eerste plenaire vergadering in Bonn. Het *Multi-disciplinary Expert Panel* (MEP) heeft daarna een werkplan geschreven met taken, procedures et cetera. Parallel daaraan waren er bijeenkomsten van stakeholders waarin gesproken werd over hun rol in het proces en bijvoorbeeld het gebruik van 'informele kennis' van inheemse volken.

Tijdens de tweede plenaire bijeenkomst in december 2013 in Antalya (Turkije) werden het werkplan, de begroting en werkprocedures besproken. Het werkplan gaat over de taken en de verkenningen die in de periode tot 2018 uitgevoerd zullen worden. Binnen IPBES zullen geen specifieke studies gedaan worden naar soorten en hun voorkomen, en er vindt geen eigen onderzoek plaats. Wel zullen er specifieke thema's uitgediept worden, die door de MEP zijn geïdentificeerd of zijn ingebracht door lidstaten of stakeholders.

Stuurgroepen zijn opgezet voor 'capacity building', 'inheemse kennis systemen' en 'kennis en data'. Experts renge kennis bijeen over 'insecten en bestuiving', 'scenario analyses en modellen', 'ecosysteem waardering-concepten' en 'beleidsondersteunende methoden'. Elk land kan voor deze groepen experts voordragen. Vanuit Nederland zijn 7 deskundigen geselecteerd onder wie de tweede auteur van dit artikel. Nominaties voor 'invasieve soorten' en 'duurzaam gebruik en bescherming van biodiversiteit' volgen later dit jaar.

Wat is het belang van Nederland?

Nederland heeft specifieke kennis en methoden ontwikkeld, relevant voor het IPBES-proces, op het gebied van indicatoren voor biodiversiteit, beleidsinstrumenten et cetera. Het concept ecosysteemdiensten is sterk beïnvloed door Nederlandse onderzoekers als Dolf de Groot en Leon Braat. Dit concept heeft eerder bijgedragen aan de Millennium Ecosystem Assessment en The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB).

Daarnaast speelt Nederland internationaal gezien een voortrekkersrol op het gebied van voedselzekerheid en biodiversiteit en kan het binnen het IPBES-proces vooral de duurzame en geïntegreerde benadering van voedselproductie inbrengen. Ook kan de multidisciplinaire aanpak die Nederland vaak volgt het IPBES-proces versterken.

Randvoorwaarden en uitdagingen

IPBES wil concrete ondersteuning bieden aan de bescherming van biodiversiteit in de praktijk, implementatie en capacity building. Deze ambitieuze en brede doelstelling is van groot belang voor het bestaansrecht van IPBES. De bescherming van biodiversiteit vraagt om een gebiedsgerichte en integrale aanpak. De betrokkenheid van een grote diversiteit aan stakeholders is cruciaal, niet alleen om bescherming van biodiversiteit daadwerkelijk van de grond te krijgen, maar ook om te garanderen dat de diversiteit aan perspectieven en ideeën over biodiversiteit adequaat worden gerepresenteerd. Vanuit dat oogpunt hebben Turnhout *et al.* (2012) negen prin-

cipes opgesteld die belangrijk zijn, wil IPBES zijn brede doelstelling kunnen waarmaken. Naast het betrekken van stakeholders en experts is het belangrijk om transparantie na te streven, met een brede discussie over begrippen en methoden. Rapportages moeten de aannames en verschillen van inzichten weergeven: consensus moet geen streven zijn. Het proces moet ruimte bieden voor betrokkenen om kennis in te brengen, het moet geen keurslijf zijn dat na zes jaar leidt tot een dik rapport.

Hoewel deze principes op brede steun kunnen rekenen en er binnen IPBES acties op worden ondernomen, geven Opgenoorth *et al.* (2014) aan dat IPBES achterblijft in het betrekken van stakeholders en het garanderen van diversiteit in representatie en producten. Hierover bestaan grote politieke meningsverschillen volgens hen. Sommige landen waren bij de plenaire bijeenkomst in Antalya niet bereid om meer zeggenschap aan stakeholders te geven (Opgenoorth & Faith, 2013). Hierdoor bestaat het risico dat IPBES, ondanks uitgesproken intenties en doelstellingen, blijft steken in assessments (Hulme *et al.*, 2011) en zich beperkt tot het meten en rapporteren van alleen die aspecten van biodiversiteit die in het huidige politieke en economische klimaat relevant worden geacht: ecosysteemdiensten en hun vermeende economische waarde.

Wat volgt?

Ondertussen hebben zich 118 landen aangesloten bij IPBES. In december 2014 is de volgende IPBES-bijeenkomst in Bonn gepland. Dan zullen de eerste rapporten opgeleverd en verdere besluiten genomen worden. Hoe zal Nederland dan vertegenwoordigd zijn in de werkgroepen? En zal onze multidisciplinaire aanpak toegepast worden?

Er ligt een grote uitdaging om het IPBES-proces zoda-

Foto Rob Bugter Museum für Naturkunde, Berlin.

nig vorm te geven dat biodiversiteit erkend wordt als belangrijk thema, naast zaken als economische ontwikkeling en globalisering. Een uitdaging is ook om een evenwichtige inbreng te krijgen van alle landen – in IPBES-termen een *inclusive process* – en biodiversiteit af te zetten tegen economische ontwikkeling en armoede. Op den duur moet dit leiden tot behoud van biodiversiteit en een evenwichtiger verdeling van welvaart.

Meer informatie is te vinden op ipbes.net

Literatuur

- Dekker, J., S. van Opstal & R. H. G. Jongman, 2012. Verslag workshop IPBES. Landschap 2012/2: 93.
- Hulme, M., M. Mahony, S. Beck, C. Görg, B. Hansjürgens, J. Hauck, C. Nesshöver, A. Paulsch, M. Vandewalle, H. Wittmer, S. Bösch, P. Bridgewater, M.C. Diaw, P. Fabre, A. Figueroa, K.L. Heong, H. Korn, R. Leemans, E. Löwbrand, M.N. Hamid, C. Monfreda, R. Pielke Jr., J. Settele, M. Winter, A.B.M. Vadrot, S. van den Hove & J.P. van der Sluijs, 2011. Science-Policy Interface: Beyond Assessments. *Science* 333(6043): 697-698.
- Opgenoorth, L. & D.P. Faith, 2013. The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES), up and walking. *Frontiers of Biogeography* 5.
- Opgenoorth, L., S. Hotes & H. Mooney, 2014. IPBES: Biodiversity panel should play by rules. *Nature*, 506 (7487), 159-159.
- Turnhout, E., B. Bloomfield, M. Hulme, J. Vogel & B. Wynne, 2012. Conservation policy: Listen to the voices of experience. *Nature* 488: 454-455.